

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **S. N. N.**, zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 12. 2018, č. j. KRPU-237794-27/ČJ-2018-040022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 1. 2019, č. j. 42 A 32/2018 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce podal kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) ze dne 10. 1. 2019, č. j. 42 A 32/2018 - 35, (dále jen „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 12. 2018, č. j. KRPU-237794-27/ČJ-2018-040022, (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst.

2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o pobytu cizinců“), o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení svobody. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, přičemž namítal nesprávné posouzení využitelnosti zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[2] Krajský soud vycházel v odůvodnění napadeného rozsudku z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, a ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 - 34 (dostupné na www.nssoud.cz), z nichž vyplývá, že má-li být využito mírnějších prostředků než zajištění, a to zvláštních opatření, musí být dán předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat. Dále soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 283/2016 - 31, z něhož vyplývá, že pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince.

[3] Krajský soud konstatoval, že žalobce nedisponoval žádným cestovním dokladem, vízem či povolením pobytu nejen pro Českou republiku, ale ani pro schengenský prostor. Ze zjištěných skutečností, zejména z žalobcem projevené vůle odcestovat do Spolkové republiky Německo (dále „SRN“) a skutečnosti, že žalobce cestu z Rumunska do SRN vědomě absolvoval v úkrytu a na území schengenského prostoru vstoupil nelegálně, přestože si byl vědom skutečnosti, že ke vstupu potřebuje platný cestovní doklad a vízum, kterými nedisponoval, je zřejmé, že žalobce by se státními orgány nespolečně pracoval, skrýval by se a případnému správnímu vyhoštění by se vyhýbal, čímž byly naplněny podmínky pro zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Nic nenásvědčuje tomu, že by si žalobce mohl jakkoliv adekvátní finanční prostředky na území České republiky opatřit. Žalobce sám výslovně uvedl, že žádné finanční prostředky kromě 50 Euro nemá a v České republice není nikdo, kdo by mu mohl poskytnout finanční prostředky ve výši odpovídající nákladů jeho správního vyhoštění. Tuto skutečnost žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, a při posouzení věci řádně zhodnotil. Naopak se lze důvodně domnívat, že by žalobce po propuštění ze zajištění opět směřoval na území SRN. Podmínky pro uložení zvláštního opatření tak nebyly v případě žalobce dány a žalovaná postupovala ve věci zcela správně. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podává kasační stížnost proti napadenému rozsudku, a to z důvodu, které pořadil podle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel v žalobě namítal, že žalovaná nesprávně a nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle ustanovení § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců a stěžovatele zajistila, ačkoliv nezhodnotila situaci stěžovatele a svůj postoj založila pouze na skutečnosti, že se stěžovatel nacházel nelegálně na území České republiky, kam byl vrácen bezprostředně po svém zadržení v Německu. Stěžovatel považuje vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření krajským soudem za obdobně nepřijatelné jako v případě téhož vyhodnocení situace žalovanou. Žalovaná i soud vycházely ze skutečnosti, že stěžovatel použil území České republiky pro nelegální vstup

pokračování

na území Německa, což zcela nadřadily té skutečnosti, že se jedná o osobu, která se zjevně nedopustila jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu na území České republiky v řádu hodin a nikdy v minulosti se neprotivila jakémukoliv správnímu rozhodnutí.

[6] Právní předpis upravující danou problematiku musí být vykládán v souladu se smyslem, cíli a požadavky návratové směrnice. Stěžovatel dále ke smyslu čl. 15 návratové směrnice a zavedení tzv. zvláštních opatření cituje z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51. Ze skutečnosti, že stěžovatel se původně snažil ilegálním způsobem vycestovat ze své vlasti do SRN, nelze vyvozovat, že v jeho případě je zcela nezbytné přistupovat k zajištění. Stěžovatel se na území České republiky ani schengenského prostoru dosud nedopustil žádného protiprávního jednání, za nějž by byl uznán vinným ať již z hlediska práva správního či trestního, přičemž v době vydání napadeného rozhodnutí dosud nebylo pravomocně rozhodnuto ani o správním vyhoštění stěžovatele. Nejvyšší správní soud prostý nelegální pobyt na území České republiky nepovažuje za natolik závažnou okolnost, aby nebylo možné využít zvláštní opatření (srov. rozsudek ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18), je třeba hodnotit i pobytovou historii případně obecnou bezúhonnost. Pouhé okolnosti zajištění stěžovatele nejsou dostatečným důvodem pro závěr o nemožnosti přistoupit k uložení zvláštních opatření.

[7] Stěžovatel byl již samotným zahájením správního řízení dostatečně poučen o svých právech a povinnostech a žalované sdělil všechny potřebné údaje ke své identifikaci, čímž vyloučil pochybnosti o své snaze o poskytnutí dostatečné spolupráce a (aniž by tímto argumentem zakládajícím se na pozdějších událostech hodlal zpochybňovat správnost rozhodnutí o zajištění) potvrdil to, že již hodlá postupovat v souladu se legálními instituty umožňujícími mu pobyt na území České republiky i tím, že následně podal v České republice žádost o mezinárodní ochranu. Zajištění není na místě a proto napadený rozsudek a napadené rozhodnutí nemohou obstát. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil výrok I. napadeného rozsudku a napadené rozhodnutí, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[8] Žalovaná podala vyjádření obsahově shodné s vyjádřením k žalobě, Nejvyšší správní soud proto pouze stručně rekapituluje následující. Žalovaná podle jejího vyjádření nepřistoupila k uložení zvláštních opatření, neboť z dosavadního jednání a chování stěžovatele je zřejmé, že cílem jeho cesty je SRN, kam se chtěl dostat za každou cenu nelegálním způsobem v automobilu za pomoci převaděče. Ochota a schopnost respektovat případně uložené zvláštní opatření byla podstatně snížena dosavadním chováním stěžovatele. Možnost uložení zvláštních opatření byla vyloučena i tím, že stěžovatel nemá na území České republiky žádného rodinného příslušníka, nemá žádnou možnost ubytování, a nemá žádné finanční prostředky. Žalovaná dále poukázala na to, že stěžovateli není vytýkán pouze neoprávněný pobyt v České republice v řádu několika hodin, nýbrž neoprávněný vstup a pobyt v několika státech EU. Žalovaná navrhla Nejvyššímu správnímu soudu kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou, je včasná a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti. Vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[11] Ze správního spisu vyplývají následující skutečnosti. Stěžovatel byl zadržen dne 5. 12. 2018 v SRN poté, co ve vozidle s dalšími osobami překročil státní hranice. Následně byl předán na základě readmisní dohody do České republiky. Dne 7. 12. 2018 bylo se stěžovatelem zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění. Z protokolu o výslechu účastníka řízení vyplývá, že stěžovatel pracoval v Rumunsku na základě pracovní smlouvy a pracovního víza, jeho zaměstnavatel mu odebral pas, a stěžovatel měl pouze kopii pasu a rumunského víza. Práci vykonával asi týden, poté odjel s kamarády na výlet do Německa. Neměl konkrétní úmysl, co bude v Německu dělat, poté se chtěl vrátit do Rumunska. Za cestu nic neplatil. Nejprve cestoval jedním autem, pak šel pěšky lesem a za hranicemi Rumunska nasedl do mikrobuse. Osoby ve vozidle neznal, podle jeho slov byl podveden kamarádem, který jej předal řidiči mikrobuse.

[12] Podle ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie „*oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*“

[13] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*[z]vláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“)* je

a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,

b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.“

[14] Podle § 123b odst. 4 zákona o pobytu cizinců „*[p]olicie zvláštní opatření za účelem vycestování neuloží, jde-li o nezletilého cizince bez doprovodu nebo o cizince, u nějž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu.*“

pokračování

[15] Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, mezi něž lze řadit také zvláštní opatření za účelem vycestování cizince, je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložením zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude výkon správního vyhoštění mařit, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 2 Azs 315/2018 – 25, dostupný na www.nssoud.cz).

[16] Pouhý nelegální pobyt na území České republiky sám o sobě bez posouzení dalších skutečností nepostačuje pro odmítnutí použití zvláštních mírnějších opatření, tento názor vyjádřil Nejvyšší správní soud mimo jiné v rozsudku ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, citovaném v kasační stížnosti. V citovaném rozsudku se však jednalo o případ cizince, který na území České republiky pobýval a pracoval, skutkový stav tak byl odlišný od případu stěžovatele. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 4. 2016, č. j. 8 Azs 171/2015 - 52, Sb. NSS 3429/2016, dospěl k právnímu názoru, že důvodné podezření, že by cizinec mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění ve smyslu § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, existuje mj. tehdy, pokud cizinec vyjádřil záměr pokračovat v cestě přes území jiných členských států EU, aniž by byl držitelem oprávnění k pobytu v rámci EU. V usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, Sb. NSS 3559/2017, Nejvyšší správní soud poukázal na skutkové okolnosti výše citovaného rozsudku č. j. 8 Azs 171/2015 - 52 (cizinec, který jen projížděl územím ČR, neměl k ČR žádné ekonomické nebo sociální vazby, nedisponoval dostatečnými prostředky ke složení finanční záruky a takovou skutečnost ani netvrdil) a konstatoval, že v takovém případě bude užití zvláštních opatření v zásadě vyloučeno (srov. bod 37 usnesení rozšířeného senátu).

[17] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že žalovaná nesprávně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel klade důraz na skutečnost, že se na území České republiky nedopustil jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu v řádu hodin. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaná a následně krajský soud vyhodnotily všechny rozhodné skutečnosti, nejen nelegální pobyt stěžovatele v řádu hodin. Žalovaná vzala do úvahy to, že stěžovatel bez cestovního dokladu (pouze s kopií cestovního pasu) a bez víza překročil schengenskou hranici mimo hraniční přechod, a pobýval v schengenském prostoru bez cestovního dokladu a víza. Stěžovatel neměl v úmyslu pobývat na území České republiky, do schengenského prostoru vstoupil bez jakéhokoli úmyslu, důvodu a cíle a Českou republikou pouze tranzitoval na území Spolkové republiky Německo. Žalovaná vyhodnotila jeho tvrzení, že do schengenského prostoru vstoupil za účelem turistiky, jako lživá. Nejvyšší správní soud se s tím ztotožňuje s ohledem na rozpory ve výpovědi stěžovatele, jenž na jedné straně tvrdil, že cestoval s kamarády na výlet, poté vypověděl, že osoby v autě neznal. Žalovaná následně vyhodnotila stěžovatelovo jednání tak, že v jeho případě existuje důvodné nebezpečí, že má v úmyslu pobývat v schengenském prostoru i přes to, že mu bude uloženo správní vyhoštění. Žalovaná dále vzala v úvahu skutečnost, že stěžovatel se nemá kde zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, a nemá finanční prostředky ke složení finanční záruky.

[18] Nejvyšší správní soud dodává, že k vydání rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění není nezbytné, aby bylo pravomocně rozhodnuto o správním vyhoštění, z § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců vyplývá, že postačuje doručení oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění, tato podmínka byla v posuzovaném případě splněna. Se stěžovatelem bylo zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění, v jeho případě bylo dáno nebezpečí, že by mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a stěžovateli nebylo možné uložit zvláštní opatření za účelem vycestování z důvodů, které žalovaná dostatečným způsobem zdůvodnila. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že posouzení žalované a následně krajského soudu bylo v souladu se zákonem a kasační námitky neshledal důvodnými.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

[20] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 17. 12. 2018, č. j. 42 A 32/2018 - 20, ustanoven advokát Mgr. Jindřich Lechovský, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 9 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 7, § 9 odst. 4, a § 11 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. další poradu s klientem přesahující jednu hodinu (zástupce doložil právní konzultaci se stěžovatelem ze dne 29. 1. 2019), a písemné podání soudu, v celkové výši 6 200 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 600 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, na náhradě na dani z přidané hodnoty mu přísluší částka 1 428 Kč. Náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti tedy činí celkem 8 228 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. března 2019

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu